ÖNSÖZ
NEY'İN BÖLÜMLERİ
NEY TUTUŞ POZİSYONU
NEFES DEVRELERİ
NEYDEN SES ÇIKARMA ÇALIŞMALARI,

Hazırlayan: Mehmet YÜCEL

İZMİR - İSTANBUL, 1995-2008

ÖNSÖZ

Türk Klâsik Mûsikîsi'nin tek üflemeli çalgısı olan "**NEY**", bu türün en önemli çalgılarından biridir. Sesindeki içli ve mistik özellikler onu aynı zamanda Türk Tasavvuf Mûsikîsi'nin baş sazı haline getirmiştir.

Ancak, yaklaşık 1000 yıldır Türk Mûsikîsi'nde kullanılan bu çalgı hakkında yapılan bilimsel çalışmalar yok denecek kadar azdır. Türk Mûsikîsi'nin genel kaynaklarında yer alan, "Ney" hakkındaki bilgiler ise birbirinin aynı birkaç cümleciği geçmez. Çalışmalarıma bu konudaki boşluğu doldurmak amacı ile başladım.

Metodun hazırlanmasında yardımcı olan, Türkiye'nin değerli neyzenlerinden, Kültür Bakanlığı İstanbul Devlet Klâsik Türk Müziği Korosu Ney Sanatçısı Sadreddin ÖZÇİMİ, İzmir Devlet Klâsik Türk Müziği Korosu Ney Sanatçısı Yavuz AKALIN, Kültür Bakanlığı Ankara Devlet Klâsik Türk Müziği Korosu Şefi ve Neyzen Timuçin ÇEVİKOĞLU, Ege Üniversitesi Devlet Türk Mûsikîsi Konservatuarı Öğretim Görevlisi ve İzmir Radyosu Ney Sanatçısı Kaşif DEMİRÖZ 'e teşekkür ederim.

Çalışmalarımın Ney üflemek isteyenlere ve araştırmacılara yararlı olması en büyük dileğimdir.

Mehmet YÜCEL

NEYİN BÖLÜMLERİ

Derslerimizde kullanacağımız "Ney" ile ilgili terimlerin anlaşılabilmesi için aşağıdaki şemayı dikkatlice inceleyip Neyimizi tanıyalım.

FOREWORD
PARTS OF THE NEY
HOW TO HOLD THE NEY
DEGREES OF BREATH
EXERCICES TO MAKE SOUND FROM THE NEY

By mehmet yücel

İZMİR - İSTANBUL, 1995-2008

FOREWORD

NEY, which is the only woodwind instrument of Turkish Classical Music, is one of the most important instruments of this kind. The sensitive and mystical characteristics of its sound made it the main instrument of Turkish Sufism Music, as well.

However, scientific research made about this instrument, which has been played for about 1000 years, is as little as none. The information about 'Ney' in general sources of Turkish Music is not more than a few similar sentences. I began my studies with the aim of meeting the deficit in this area.

I would like to thank some of the most valuable Neyzens of Turkey; Sadreddin ÖZÇİMİ, the Neyzen of İstanbul Turkish Classical Music State Choir of Ministry of Culture; Yavuz AKALIN, the Neyzen of İzmir Turkish Classical Music State Choir; Timuçin ÇEVİKOĞLU, Neyzen and the conductor of Ankara Turkish Classical Music State Choir of Ministry of Culture and Kaşif DEMİRÖZ, Lecturer at Ege University State Conservatory of Turkish Music and Neyzen in İzmir Radio, who have helped me prepare the method.

It is my greatest wish that my studies benefit researchers and those who want to play the Ney.

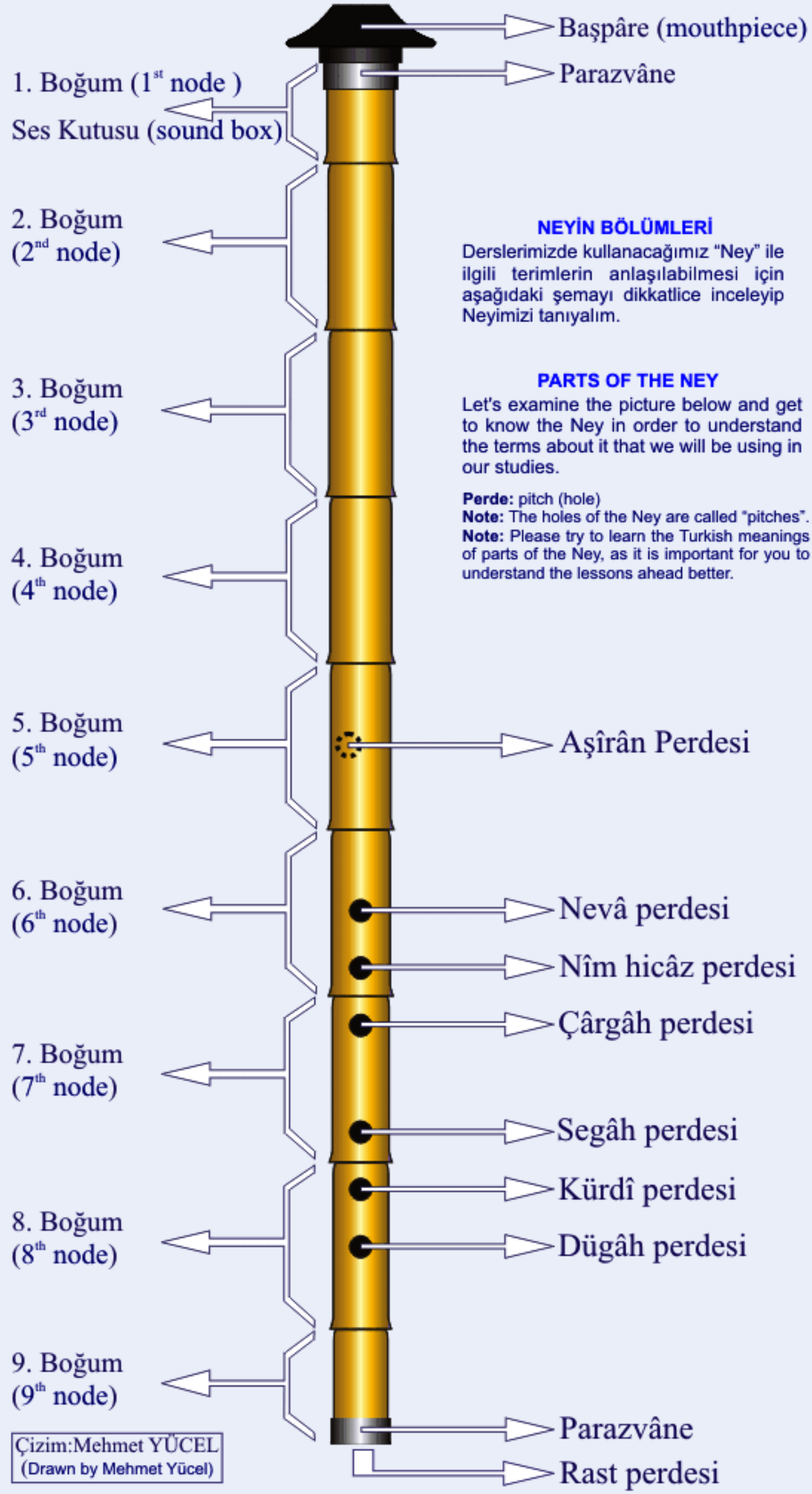
Mehmet Yücel

PARTS OF THE NEY

Let's examine the picture below and get to know the Ney in order to understand the terms about it that we will be using in our studies.

Boğum: node **1.boğum:**1st node, **2.boğum:**2nd node, **3.boğum:**3rd node, **4.boğum:**4th node, **5.boğum:**5th node, **6.boğum:**6th node, **7.boğum:**7th node, **8.boğum:** 8th node, **9.boğum:**9th node.
Ses kutusu: sound box
Başpare: mouthpiece
Çizim Mehmet Yücel: Drawn by Mehmet Yücel
Perde: pitch (hole)
Note: The holes of the Ney are called "pitches".
Note: Please try to learn the Turkish meanings of parts of the Ney, as it is important for you to understand the lessons ahead better.

Resim no:0001 **Picture no: 0001**

NEYİN BÖLÜMLERİ

Derslerimizde kullanacağımız "Ney" ile ilgili terimlerin anlaşılabilmesi için aşağıdaki şemayı dikkatlice inceleyip Neyimizi tanıyalım.

PARTS OF THE NEY

Let's examine the picture below and get to know the Ney in order to understand the terms about it that we will be using in our studies.

Perde: pitch (hole)
Note: The holes of the Ney are called "pitches".
Note: Please try to learn the Turkish meanings of parts of the Ney, as it is important for you to understand the lessons ahead better.

Çizim:Mehmet YÜCEL
(Drawn by Mehmet Yücel)

NEY TUTUŞ POZİSYONU

Kendinizi yıllardır ney üfleyen bir neyzen gibi farz edip, neyinizin tüm perdelerini (deliklerini) parmaklarınızla kapatarak, neyi dudağınıza götürüp üflemeye çalışınız.

Bu aldığınız pozisyonu bozmadan, sizin pozisyonunuzun, aşağıda tarif edilecek 2 ayrı tutuş pozisyonundan hangisine uyduğunu tespit ediniz. Bu tespit ettiğiniz pozisyon beyninizin istediği tutuş şeklidir.

Şimdi aşağıdaki iki pozisyonu ayrı ayrı üçer dörder kere deneyiniz.

NEYİN 2 TÜRLÜ TUTUŞ POZİSYONU VARDIR;

1-) SAĞ EL YUKARIDA sol el aşağıda, neyi sol dizinize başpâreyi dudağınızın sol tarafına yerleştirip, üfleyiniz. İşte bu üfleme pozisyonuna; **SAĞ ELİMİZİ** yukarıda tutup, **SAĞ BAŞPARMAĞIMIZLA AŞÎRÂN PERDESİNİ KAPATARAK**, vücudumuzun **SAĞ** tarafına üflediğimiz için **SAĞ ÜFLEME POZİSYONU** denir.

2-) SOL EL YUKARIDA, sağ el aşağıda, neyi sağ dizinize, başpâreyi dudağınızın sağ tarafına yerleştirip, üfleyiniz. İşte bu üfleme pozisyonuna; **SOL ELİMİZİ** yukarıda tutup, **SOL BAŞPARMAĞIMIZLA AŞÎRÂN PERDESİNİ KAPATARAK**, vücudumuzun **SOL** tarafına üflediğimiz için **SOL ÜFLEME POZİSYONU** denir.

Yukarıda dikkatlice incelediğiniz bu tutuş pozisyonlarından hangisinde rahat olduğunuzu, Ney üfleyiş pozisyonunuzun bir daha değişmeyeceğini düşünerek tespit ediniz.

Çünkü; beynin konuşma merkezi genellikle el kullanımı ile bağlantılıdır. Beynin sol ön lobunda bulunma olasılığı çok yüksektir, bu nedenle sağ el kullanma alışkanlığı olan birisi beyinin sol yarısını daha etkin kullanıyor demektir. Aynı olay sol elini kullanan için beynin sağ yarısını etkin kullanıyor anlamına gelir. Bu nedenle sol elini kullanan birini sağ elini kullanmaya zorlamak konuşma merkezinde yeni uyarılara sebep olacağından, kekemelik gibi konuşma sorunlarına yol açabilir.

Özetle, Ney üflemeye yeni başlayanlar için; Ney'i Sağ pozisyonda üflemek isteyen birini, Sol pozisyonda üflemesi veya Sol pozisyonda üflemek isteyen birini, Sağ pozisyonda üflemesi için zorlamak yanlıştır.

Artık sorulduğu zaman sağ veya sol üflüyorum demelisiniz.

Konserlerde, aynı notayı paylaşacağınız sazende arkadaşınızın, **SAĞ** üflüyorsanız sağınıza, **SOL** üflüyorsanız solunuza oturması gereklidir, aksi taktirde notaları rahat göremezsiniz.

Ney siparişi verirken **SAĞ** veya **SOL** üflediğinizi belirtmelisiniz ki; aşîrân perdesi ona göre açılsın.

HOW TO HOLD THE NEY

Imagining yourself a Neyzen who has been playing the Ney for years, close all holes of your Ney with your fingers and put the Ney on your lips and try to play

Without shifting this position, try to determine which one of the two different holding positions explained below your position matches. This position you determined is the position your brain requires.

Now try the two positions below three-four times each.

THERE ARE TWO POSITIONS TO HOLD THE NEY

1-) RIGHT HAND ABOVE left hand below, place the Ney on your left knee and the başpare on the left side of your lips, and play. This playing position is called **RIGHT-PLAYING POSITION,** because we put our **RIGHT HAND** above, **CLOSE the AŞÎRÂN HOLE WITH OUR RIGHT THUMB,** and blow towards the **RIGHT** side of our body.

2-) LEFT HAND ABOVE, right hand below, place the Ney on your right knee and the başpare on the right side of your lips, and play. This playing position is called **LEFT-PLAYING POSITION,** because we put our **LEFT HAND** above, **CLOSE the AŞÎRÂN HOLE WITH OUR LEFT THUMB,** and blow towards the **LEFT** side of our body.

Taking into account that your playing position will not change again, determine which one of the holding positions you have examined carefully above you are more comfortable with.

Because; The left part of the body is controlled by the right hemisphere of the brain, and the right part of the body is controlled by the left hemisphere. That is, a right-handed person uses their left brain more actively, similarly a left-handed person uses their right brain more actively. The speech center of the brain is most probably in the front of the left brain and it is connected to the way of using hands. For that reason, forcing a left-handed person to use their right hand may bring about new stimulus and cause some speech problems like stammer.

To sum up, it is wrong to force someone who wants to play the ney in the Right position to play in the Left position or forcing someone who wants to play the ney in the Left position to play in the Right position.

Now you should say whether you play right or left when asked.

During concerts, your partner with whom you will share the same sheet of note should sit on your right if you play RIGHT, or on your left if you play LEFT; or else you can not see the sheet clearly.

You should make it clear whether you play **RIGHT** or **LEFT** while ordering Ney; so that the aşiran hole can be made accordingly.

NEFES DEVRELERİ

Neyden rahat ses çıkarabilmek için, önce kullanacağımız nefes devrelerini inceleyelim. Nefes devreleri, genç Neyzen adaylarının rahat ses çıkarabilmeleri için **abartılı** tarif edilmiştir. Ancak ileride ustalaştıkça bu devreler arasındaki farklar yok denecek kadar azalacaktır.

Birinci Devre: SICAK NEFES;
(Kışın üşüyen elimize üfler gibi derinden yavaşça üflenen nefes)

İkinci Devre: ILIK NEFES;
(Sıcak yemek yerken kaşığımızdaki yemeği soğutur gibi üflediğimiz nefese benzetebiliriz)

Üçüncü Devre: SOĞUK NEFES;
(Mum alevini söndürür gibi üflediğimiz nefes)

Dördüncü Devre: RÜZGARLI NEFES;
(Yanan parmağımızı soğutur gibi üflenen nefes)

Beşinci Devre: ŞİDDETLİ NEFES;
(Mangal ateşini kuvvetlendirmek için üfler gibi, (Literatürde vardır fakat pek kullanılmaz)

Altıncı Devre: ÇOK ŞİDDETLİ NEFES;
Literatürde vardır fakat kullanılmaz, bilgi için ileride şema olarak verilecektir.

NEYDEN SES ÇIKARMA ÇALIŞMALARI

Bu safhada kullanacağımız nefes **ikinci Devre** olarak isimlendirdiğimiz **ılık nefes** tir.

Küçük bir ayna, bir açısı 30 derece olan gönye, 3 milimetre çapında bir çubuk (tükenmez kalem içi veya radyo antenlerinin kırık bir bölümü vb.) yanınızda hazır bulunsun.

Elinize aynayı alarak söylediklerimi aynen uygulamaya çalışınız.

Dudağınızı ıslık çalacakmış gibi yapınız.

Sevimli bir çocuğu öpecekmiş gibi, dudağınızın, biraz daha önde olmasına özen gösteriniz.

Bu şekilde **"İkinci devre ılık nefes"**le ıslık çalmaya başlayınız. Ilık nefesi algılayabilmeniz için elinizin üstünü dudağınıza iyice yaklaştırınız. Elinizin dudağınıza uzaklığı bir-iki milimetre kadar olsun ve elinizin üstüne ıslık çalar gibi yavaşça üfleyiniz, üflemenin şiddetini, üflediğiniz noktanın ısındığını hissedinceye kadar azaltınız. Isı hissettiğiniz anda üflediğiniz nefes, **"Birinci devre sıcak nefes"** tir. Şimdi şiddetini hafif artırıp ıslığınızın rüzgarından hafif bir serinlik hissetmeye çalışınız. İşte o andaki nefes de sizin ses çıkarırken kullanacağınız, "**İKİNCİ DEVRE ILIK NEFES"**tir. Biraz daha kuvvetli üfleyerek, elinizin üstünde, üşüten bir rüzgar hissettiğiniz andaki nefes de, **"üçüncü devre soğuk nefes"**tir. Bu nefes devreleri üzerinde birkaç kere alıştırma yapınız.

DEGREES OF BREATH

Let's examine the breath degrees first in order to be able to make sound from the Ney smoothly. Breath degrees are described **exaggeratedly** in order for the beginner Ney players to understand. The differences between these degrees are going to decrease gradually as you get skilled.

First Degree: WARM BREATH;
(We blow slowly and deeply as if we blow on our hands to warm them when they are cold in winter.)

Second Degree: MILD BREATH;
(We blow as if we try to cool the meal on our spoon while eating)

Third Degree: COOL BREATH;
(We blow as if we try to put out a candle light)

Fourth Step: WINDY BREATH;
(we blow as if we try to cool our hand when we burn it accidentally)

Fifth Step: STRONG BREATH;
(It's like fanning the flames when we try to make a fire) (It takes place in the sources but isn't used)

Sixth Step: VERY STRONG BREATH;
It takes place in the sources but isn't used (it will be given as a diagram later on)

EXERCICES TO MAKE SOUND FROM THE NEY

The breath we will use at this stage is **mild breath** we name as **second degree**.

A small mirror, a setsquare with one angle of 30°, a piece of stick 3 mm in diameter should be ready to hand.

Get the mirror; try to do exactly what I tell you.

Form your lips as if you are whistling.

Note that your lips come a little forward as if you will kiss a little child.

Now start whistling with **"second degree mild breath"**. In order to sense the mild breath draw the top of your hand closer to your lips. The distance between your lips and hand should be about one-two millimeters. Blow onto top of your hand slowly as if you whistle. Decrease the strength of blowing until you feel the point you blow getting warm. The breath you blow at the moment you feel the warmth is **"first degree warm breath"**. Now blow a little bit more strongly and try to feel a slight coolness. That breath is **"SECOND DEGREE MILD BREATH"** which you will use while making the sound. The breath that feels cooler when you blow a little bit more strongly is **"third degree cool breath"**. Practise these breath degrees a few times.

Ney üflerken, dudağınızın ortasındaki açıklık ne kadar yuvarlak olursa, ses o kadar güzel çıkar. Tabii ki yuvarlağın çapı da çok önemlidir. Neyzen Sadreddin ÖZÇİMİ'nin değişik zamanlarda ney üflerken, dudağının ortasındaki açıklığı defalarca kumpasla ölçerek de tespit ettiğim gibi, ideal açıklığın çapı 3 milimetredir.

Aşağıdaki resimde Neyzen Sadreddin ÖZÇİMİ'nin ney üflerken dudağının ortasındaki açıklığın ne kadar yuvarlak olduğuna ve çapın 3 milimetre olduğuna dikkat ediniz.

While playing the Ney, the more circular the opening in the middle of your lips is, the better the Ney sounds. The diameter of the circle is also very important. As I determined by measuring the opening in the middle of Sadreddin Özçimi's lips with a compass time and time again while he played at different times, the diameter of the ideal opening is 3 mm.

Notice how circular the opening in the middle of Sadreddin Özçimi's lips while he plays and the diameter is 3 millimeters

Resim No:0002 Neyzen Sadreddin ÖZÇİMİ

Picture No:0002 Neyzen Sadreddin ÖZÇİMİ

Sağ üflüyorsanız **sağ** elinize, **sol** üflüyorsanız **sol** elinize aynayı, diğer elinize de 3milimetre çapındaki kalem içini alıp ıslık çalınız. Aynadan, dudağınızın ortasındaki açıklığı kontrol edip, hem yuvarlak olmasına, hem de çapının 3milimetre olmasına özen göstererek, birkaç dakika ıslık çalınız. Kalem içini, dudağınızın oluşturduğu yuvarlak deliğe oturacak şekilde tutarak, dudağınızın ortasında oluşan açıklığın çapını kontrol edebilirsiniz.

Not: Ağızdaki bu 3 milimetrelik açıklık, sesin rahat çıkması ve nefesin ekonomik olarak kullanılabilmesi için tespit edilmiş en doğru şekildir. Bu açıklığın 3 milimetreden az olması halinde; Ney'den cılız bir ses çıkacaktır, fazla olması halinde ise çok nefes tüketeceğinizden bir eserin icrasında sık sık nefes almanız gerekecektir ki bu durum eserin fazlaca kesilmesine ve icranın bozulmasına yol açar.

Hold the mirror with your **right** hand if you play **right** or **left** hand if you play **left**, and hold the stick of 3 mm with your other hand and whistle. With the help of the mirror check the opening in the center of your lips to see if it is circular and 3 mm in diameter, and whistle a few minutes. You can check the diameter of the opening in your lips by placing the stick in the opening in your lips.

Note: This 3 mm opening in your lips is the most accurate form determined, to make sound smoothly and saving breath. In the case that the opening is less than 3 mm; a weak Ney sound will come out, and in the case that it is more than 3 mm; you will need to breathe so often due to excessive loss of breath during a performance that the piece will be subject to too many interruptions and your performance to spoil.

Dudağınızın açıklığını sürekli ayna ile kontrol ederek, beş on dakika veya dudak açıklığını kontrolünüze aldığınıza kanaat getirinceye kadar ıslık çalınız.

Whistle 5-10 minutes or until you decide that you've taken control of the opening of your lips checking the opening of your lips in the mirror.

Resim No:0003 **Picture No:0003**

Neyinizin aşîrân perdesini bir bantla kapatınız çünkü ses çıkarma çalışmalarını bu şekilde yapacağız.

Cover the aşiran hole of your Ney with adhesive tape, because we will practise making sound this way.

Normal yükseklikte (45cm. civarında) bir sandalyeye oturup dik durmaya özen gösteriniz.

Sit on a normal height chair(approximately 45 cm) and try to be upright.

Sağ üflüyorsanız **sol** elinizle, **sol** üflüyorsanız **sağ** elinizle neyinizi mikrofon tutar gibi başpârenin bir iki santim altından tutarak, sanki içi boş bir boru üfleyecekmiş gibi, **sağ** üflüyorsanız dudağınızın **sol** yarısına, **sol** üflüyorsanız dudağınızın **sağ** yarısına yerleştiriniz.

Hold your Ney like a microphone with your **left** hand if you play **right** or with your **right** hand if you play **left** from 1-2 cm below the başpare, and place the Ney on the **left** side of your lips if you play **right** or on the **right** side if you play **left** as if you will blow through a tube.

Neyinizi yere paralel ve yüzünüze 90 derece olacak şekilde tutunuz.

Hold your ney parallel to the ground and 90° to your face.

Resim No:0004 **Picture No:0004**

Yukarıdaki ve aşağıdaki resimleri inceleyiniz. Examine the pictures above and below.

Resim No:0005 **Picture No:0005**

Neyinizin başpâresi dudağınıza değer halde iken, aşağıya doğru 30 derecelik açı yaptırınız. Bu açıyı gönye ile kontrol ediniz.

Make a 30° angle downwards while the başpare of your Ney touches your lips. Check this angle with the setsquare.

Resim No:0006 **Picture No:0006**

Sağ üflüyorsanız **sola, sol** üflüyorsanız **sağa** doğru 30 derecelik ikinci açıyı yaptırın.

Make the second angle of 30° towards **left** if you play **right**, or towards **right** if you play **left**.

Resim No:0007 **Picture No:0007**

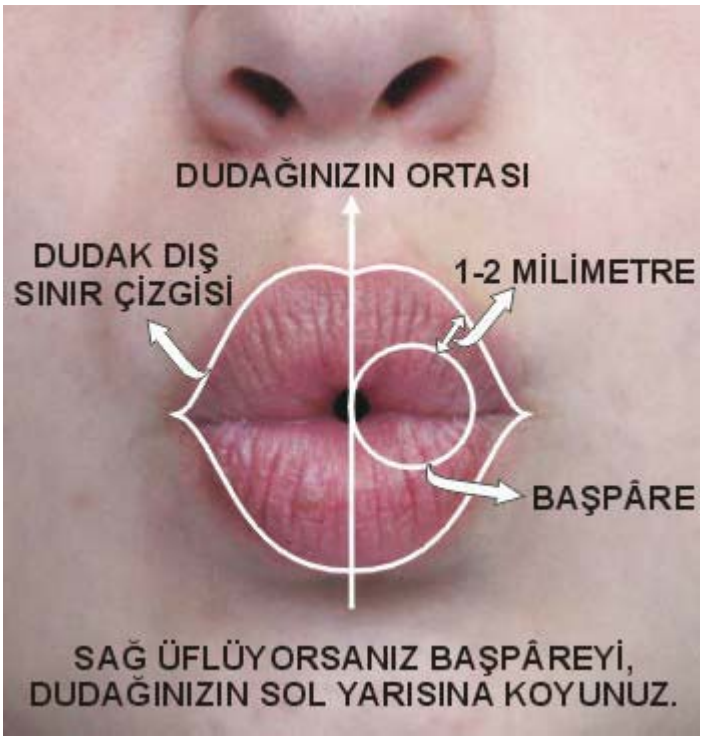

İşte Ney üflerken Neyin yüzünüze göre duracağı açı bu şekilde olacağından, ses çıkarma çalışmaları yaparken bu tutuşu korumaya özen gösteriniz.

Çok önemli olduğu için tekrar hatırlatıyorum; başpâreyi dudağınızın neresine koyacağınızı daha önce açıklamıştım. Daha iyi anlamak için aşağıdaki resimleri dikkatlice inceleyiniz. Özellikle başpâreyi dudağınızın dış sınır çizgisinin 1–2 mm. iç tarafına koymaya özen gösteriniz.

Başpâreyi, **Sağ** üflüyorsanız dudağınızın ortasından başlayarak **sol** yarısına,

Resim No:0009

sol üflüyorsanız yine dudağınızın ortasından başlayarak **sağ** yarısına koyunuz.

Resim No:0010

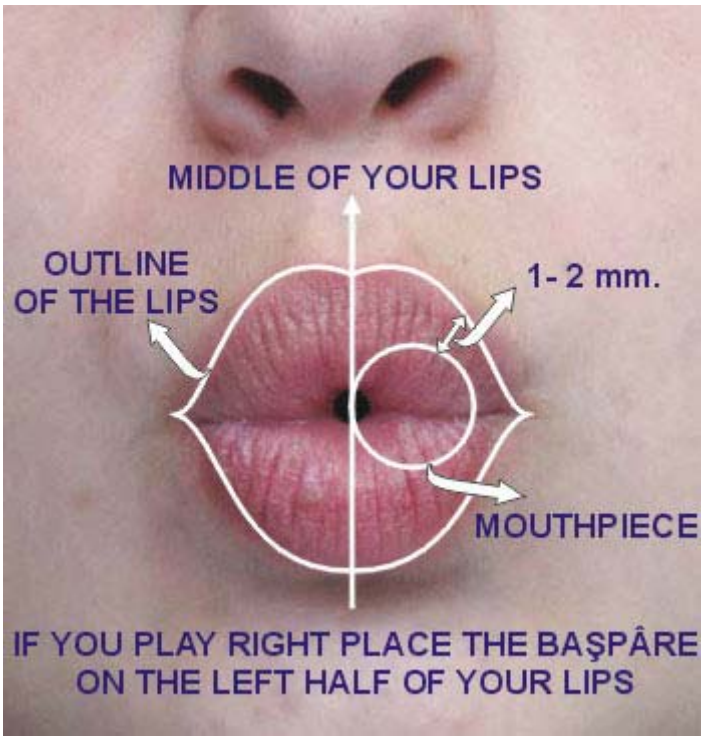

Now because the angle of the Ney to your lips will be like that, pay attention to keep this position while you're practicing making sound.

In order to understand better, study the pictures below carefully. Pay special attention to placing the Ney on 1-2 mm inward from the outline of your lips.

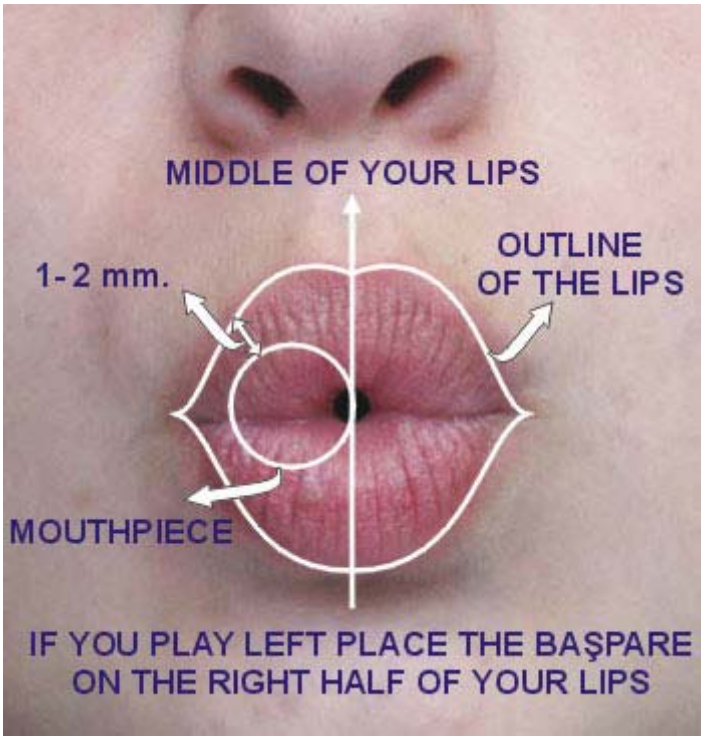
If you play **right** place the başpare on the **left** half of your lips beginning from the middle.

Picture No:0009

If you play **left** place the başpare on the **right** half of your lips beginning from the middle.

Picture No:0010

Daha önce dudağınızın ortasındaki açıklığın 3 milimetre olacağına dikkat ederek, ıslık çalma çalışmaları yapmıştınız, tekrar aynı özeni göstererek ıslık çalmaya başlayınız. Islık çalmaya devam ederken, neyinizi yukarıda tarif ettiğim açı ile dudağınıza değene kadar yaklaştırınız. Bu arada ıslık çalmaya devam ediniz.

Not: Neyden ses çıkarmak için mutlaka ıslık çalınması gerekmez, ıslık çalarken dudağın aldığı şekil ses çıkarmaya çok uygun olduğu için çalışmalarımızı o şekilde yapıyoruz.

Başpârenin dudağınıza fazla baskı yapmamasına dikkat ediniz. Başpareyi sadece üflediğiniz orta kısmın haricindeki yerlerden hava kaçırmayı önleyecek kadar bastırmalısınız. Fazla bastırırsanız dudağınızın yorulmasına ve dudağınızda fiziksel bozulmalara yol açarsınız. Başpâre dudağınıza değdiği anda ıslık sesi Ney sesine dönüşür**,** Ney sesi çıkmadıysa başpâre dudağınıza değer şekilde ıslık çalarken, başpâreyi dudağınızdan kaldırmadan ve Neyinizin açılarını bozmadan, çok yavaş bir şekilde başpâreyi dudağınızla birlikte, 1-2 milimetre sağa, sola oynatarak ses arayınız. Bir süre sonra yavaş yavaş ıslık sesinin Ney sesine dönüştüğünü göreceksiniz. Tabiidir ki ıslığınızın Ney sesine dönüşmesi birkaç denemede olabileceği gibi birçok denemeden sonra da olabilir. Bu denemeler esnasında Neyinizin aşîrân perdesinin kapalı olacağını ve **2. Devre ılık nefes** kullanacağınızı tekrar hatırlayınız.

Neyinizin arkasındaki aşîrân perdesi kapalı, önündeki tüm perdeler açık ve **2. Devre ılık nefes** üfleyerek bulduğunuz bu ses, portenin 4. çizgisindeki **RE (NEVÂ)** sesidir.

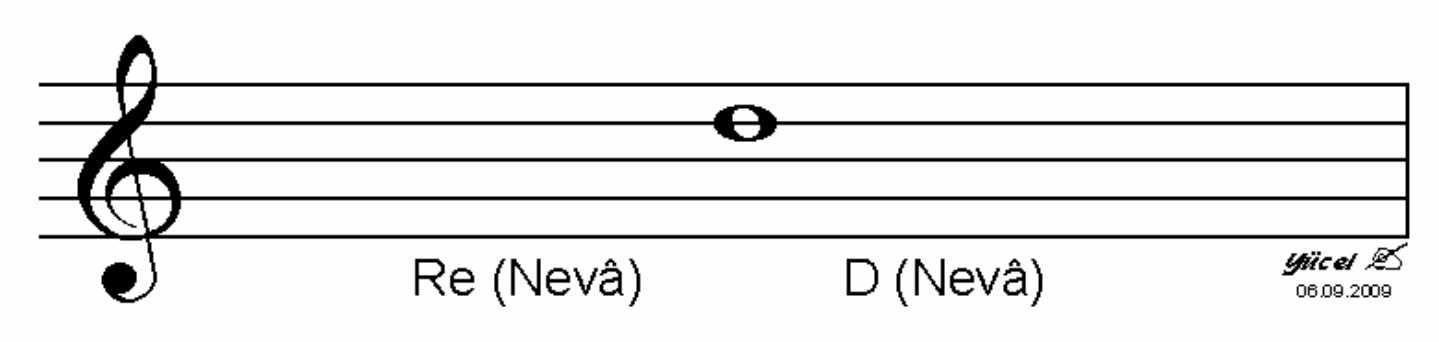
You have already practiced whistling; by paying attention to the hole in the middle of your lips being 3 mm. Start whistling again paying the same attention. While whistling, bring your Ney closer until it touches your lips with the angle I explained before. Meanwhile continue whistling.

Note: It is not necessary to be able to whistle to make sound from Ney. The form of lips is suitable to play the Ney and that is why we practice like this.

Do not press the başpare onto your lips too strongly. Do just enough to prevent loss of air through places except from the opening in the middle of your lips. If you press too strongly, you may tire your lips and cause physical deformation on them. The whistle sound will turn into Ney sound at the moment the başpare touches your lips. If you could not get the Ney sound, try to find the sound with the başpare touching your lips, whistling by slowly moving it together with your lips 1-2 mm towards left or right, without changing the angles. After a while you will notice that the whistle sound gradually turns into Ney sound. It may take either e few tries or a lot, to make your whistle turn into a Ney sound. Please remember to keep the aşiran hole of your Ney closed and to blow **second degree mild breath**.

The sound you make by blowing **second-degree mild breath** when the aşiran hole of your Ney is closed and the rest holes in the front are open is the **D (NEVÂ)** sound on the fourth line of the stave.

Resim No:0011 **Picture No:0011**

RE (NEVÂ) sesini bulup, bir müddet çalışarak rahat çıkarır bir hale geldikten sonra, sesin doğruluğundan emin olmak için,

After you get the **D (NEVÂ)** note sound and are able to make that sound easily over some exercise, check to find out if the sound you make is the accurate R note (neva) sound, by listening to the samples:

Aşağıdaki tabloda 13 çeşit Ney'in ses örnekleri bulunmaktadır. Hangi çeşit Ney ile çalışıyorsanız onun ses örneğini dinleyiniz.

"NEVÂ" (Re) dinle

Ses kaydını dinlemek için ataç resmine **çift tıklayınız.**

Below you will find sample sounds from 13 types of Ney. Listen to the sound sample of the Ney type with which you are practicing.

Listen to "NEVÂ" (D)

To listen to the sound recording **double click** on the paperclip icon.

Bolâhenk Nısfiye Ney'den dinle.	Listen to from **Bolâhenk Nısfiye Ney**
Bolâhenk-Sipürde Mâbeyni Ney'den dinle.	Listen to from **Bolâhenk-Sipürde Mâbeyni Ney**
Sipürde Ney'den dinle.	Listen to from **Sipürde Ney**
Müstahsen Ney'den dinle.	Listen to from **Müstahsen Ney**
Yıldız Ney'den dinle.	Listen to from **Yıldız Ney**
Kız Ney'den dinle.	Listen to from **Kız Ney**
Kız-Mansur Mâbeyni Ney'den dinle.	Listen to from **Kız-Mansur Mâbeyni Ney**
Mansur Ney'den dinle.	Listen to from **Mansur Ney**
Mansur-Şah Mâbeyni Ney'den dinle.	Listen to from **Mansur-Şah Mâbeyni Ney**
Şah Ney'den dinle.	Listen to from **Şah Ney**
Dâvud Ney'den dinle.	Listen to from **Dâvud Ney**
Dâvud-Bolâhenk Mâbeyni Ney'den dinle.	Listen to from **Dâvud-Bolâhenk Mâbeyni Ney**
Bolâhenk Ney'den dinle.	Listen to from **Bolâhenk Ney**

Örneklerini dinleyerek, çıkardığınız sesin gerçekten RE (nevâ) sesi olup olmadığını kontrol ediniz. Bu kontrol esnasında bir müzisyenin yardımını istemenizin daha doğru olacağı kanaatindeyim. Aşağıdaki tablo Ney çeşitleri'nde **RE (NEVÂ)** perdesi üflendiği zaman Batı Müziği Ses Sistemi'ndeki karşılıklarını göstermektedir.

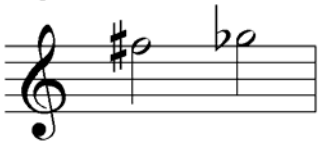
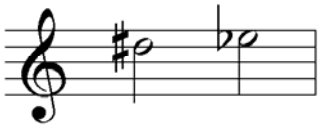
I believe it is better to ask for a musician's help during this check. The table below shows the counterparts of the **D note (NEVÂ)** sound of the Ney types in classical music sound arrangement.

NEY ÇEŞİTLERİ'NDE RE (NEVÂ) PERDESİ ÜFLENDİĞİ ZAMAN BATI MÜZİĞİ SES SİSTEMİ'NDEKİ KARŞILIKLARI

Batı Müziği'nde (piyano, org veya blok flütte)

THE COUNTERPARTS OF THE D (NEVÂ) NOTE IN WESTERN MUSIC SOUND ARRANGMENT WHEN IT IS PLAYED IN THE TYPES OF THE NEY.

In Western Music (in piano, organ or flute

Bolâhenk Nısfiye'de RE (NEVÂ) (Ana âhenk)		D (NEVÂ) in Bolâhenk Nısfiye (Main harmony)
Bolâhenk-Sipürde Mâbeyni'de RE (NEVÂ) (Ara âhenk)		D (NEVÂ) in Bolâhenk-Sipürde Mâbeyni (Mid harmony)
Sipürde'de RE (NEVÂ) (Ana âhenk)		D (NEVÂ) in Sipürde (Main harmony)
Müstahsen'de RE (NEVÂ) (Ara âhenk)		D (NEVÂ) in Müstahsen (Mid harmony)
Yıldız'da RE (NEVÂ) (Ana âhenk)		D (NEVÂ) in Yıldız (Main harmony)
Kız Ney'de RE (NEVÂ) (Ana âhenk)		D (NEVÂ) in Kız Ney (Main harmony)
Kız-Mansur Mâbeyni'de RE (NEVÂ) (Ara âhenk)		D (NEVÂ) in Kız-Mansur Mâbeyni (Mid harmony)
Mansur'da RE (NEVÂ) (Ana âhenk)		D (NEVÂ) in Mansur (Main harmony)
Mansur-Şah Mâbeyni'de RE (NEVÂ) (Ara âhenk)		D (NEVÂ) in Mansur-Şah Mâbeyni (Mid harmony)
Şah'da RE (NEVÂ) (Ana âhenk)		D (NEVÂ) in Şah (Main harmony)
Dâvud'da RE (NEVÂ) (Ana âhenk)		D (NEVÂ) in Dâvud (Main harmony)
Dâvud-Bolâhenk Mâbeyni'de RE (NEVÂ) (Ara âhenk)		D (NEVÂ) in Dâvud-Bolâhenk Mâbeyni (Mid harmony)
Bolâhenk'de RE (NEVÂ) (Ana âhenk)		D (NEVÂ) in Bolâhenk (Main harmony)

Yeri gelmişken önemle bilmeniz gereken bir hususu belirtmek isterim; neyinizin çeşidi (tonu) ne olursa olsun notalar hep aynı perdelerden çıkar (tabiidir ki frekanslar değişir). Konuyu açacak olursak; örneğin elinizde kız ney olsun re (nevâ) sesi almak için aşîrân perdesini kapatıp öndeki tüm perdeler açık halde iken 2. Devre ılık nefes üfleriz. Elimizdeki mansur, şah, yıldız veya başka tonda bir ney de olsa idi re (nevâ) sesini çıkarmak için aynı yukarıda yaptığımız gibi aşîrân perdesi kapalı öndeki perdeler açık ve ikinci devre ılık nefes üfleyecektik. Buradan yola çıkarsak kanun, ud, tanbur ve buna benzer sazlarda göçürme (transpose) yaparken göçürülen perdelerin yerleri değişir. Neyle göçürme (transpose) yaparken ise sadece ney değiştirilip aynı perdelere basılır. Bazı usta neyzenler çok zor olmasına rağmen aynı neyle göçürme (transpose) yapabilmektedirler.

By the way I'd like to underlie an important point; whatever type of Ney yours is, the notes are played from the same pitches (naturally the frequencies will change). That is, if you are playing a kız Ney, you close the aşîrân pitch leaving the rest pitches in the front open and you blow second stage mild breath in order to get the R (neva) sound. If it was a mansur, şah, yıldız or any other type of Ney you were playing, you would blow second stage mild breath, closing only the aşiran pitch to get the R (neva) sound, just as you did before. When transposing in instruments such as kanun, ud, tanbur, etc., the places of the transposed pitches change, whereas when transposing in Ney, the Ney is changed and the same pitches are closed. Some expert Neyzens are able to transpose with the same Ney although it is very difficult.

Re (nevâ) sesini oluşturduktan sonra bu sesi ortalama bir hafta sürekli üfleyerek alıştırma yapınız. Bu çalışmaları yaparken, nefes alın, dudağınıza başpâreyi koyup nefesiniz bitene kadar re (nevâ) üfleyin, tekrar neyi dudağınızdan çekip nefes alın, ve tekrar koyarak nefesiniz bitene kadar üfleyin. Bu işlemi **defalarca** tekrarlayınız. Net, berrak ve çok rahat bir nevâ sesi elde ettikten sonra, neyinizi 10-15 kere dudağınızdan çekip geri koyarak nevâ üfleyiniz, her üfleyişinizde **sesi hiç aramadan**, üfler üflemez anında nevâyı çıkarabiliyorsanız artık dizinizdeki gerçek tutuş pozisyonuna geçme zamanınız gelmiş demektir. Unutulmasın ki metoddan çok iyi istifade edebilmek için kendi kendinizi kandırmadan tüm söylenilenleri harfiyen uygulamanız gerekir.

When you are able to make the D (neva) sound, exercise by playing this sound continuously for about one week. During these exercises, inhale, place the başpare on your lips and play the D (neva) sound until you run out of breath, then take the Ney away from your lips and inhale again, and put it back and play until you run out of breath. Repeat this **again and again**. After you are able to play a clear D (neva) sound easily, play it by putting the Ney on your lips and taking it back 10-15 times. If you can play the D (neva) sound instantly every time you blow, **without seeking the sound**, it means it is time for you to start playing in the true position putting the Ney on your knee. Remember that in order to benefit from the method you need to follow the instructions to the letter without deceiving yourself.